

Tomasz Żurawlew, Aneta Jachimowicz

Kultura duchowa w języku i tekście

Religious and Sacred Poetry : An International Quarterly of Religion, Culture and Education 2/3, 205-211

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TOMASZ ŻURAWLEW (Olsztyn, Poland)
ANETA JACHIMOWICZ (Olsztyn, Poland)
E-mail: kulturaduchowa[at]uwmm.edu.pl

Kultura duchowa w języku i tekście

Katedra Filologii Germańskiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego zaprasza do wzięcia udziału w interdyscyplinarnej ogólnopolskiej konferencji naukowej pod tytułem: *Kultura duchowa w języku i tekście*.

Zapraszamy do wzięcia udziału w organizowanej przez nas konferencji naukowej, która odbędzie się w dniach 30 marca - 1 kwietnia 2015 roku z udziałem germanistów, polonistów, teologów, filozofów i badaczy kultury. Chcielibyśmy wspólnie rozpocząć debatę na temat aktualnego stanu duchowości w języku, kulturze oraz literaturze współczesnej Polaków i Niemców. Planujemy połączyć wysiłki uczonych z zakresu wskazanych kierunków nauki, by odpowiedzieć m.in. na pytanie: co się obecnie dzieje lub stało już ze słowem „duch”?

Aby nasza odpowiedź była przekonująca, chcielibyśmy podjąć problematykę duchowości nie tylko w oparciu o współczesne zjawiska kultury, ale również w perspektywie diachronicznej. Proponujemy więc powrót do dziejów „duszy” i „ducha” w klasycznej filozofii greckiej, namysł nad tezami religijnych myślicieli średniowiecznych, czy wreszcie refleksję nad rozwojem filozofii od Hegla po Heideggera po to, by skuteczniej nakreślić obecny kontekst kulturowy – duchową sytuację Polaków i Niemców. Stawiamy sobie za cel możliwie szeroko zakreśloną w tym obszarze refleksję przy założeniu, że namysł nad fenomenem duchowości z jednej strony może ukazać nam stan badań nad współczesną kulturą, z drugiej strony wnieść pewien optymizm do współczesnej humanistyki, w której coraz częściej dyskutuje się o „kwestii lęku” jako wyznaczniku dzisiejszej kondycji ludzkiej.

Pytanie o stan obecnej kultury duchowej wydaje się pilne, wszak dotyczy tej sfery życia ludzkiego, która według badaczy rozumiejących fenomen duchowości [1.] w sensie psychologicznym i ujmujących go [2.] w kontekście religijnym, pomaga lepiej zrozumieć świat i ludzi. [...] Natomiast twórcy *Encyklopedii Katolickiej* rozumieją duchowość jako „formę życia religijnego człowieka, opartą na *sacrum* jako wartości nadrzędnej”.

Z tych obu [1. psychologicznego i 2. religijnego – dop. red.] komplementarnych w stosunku do siebie sposobów rozumienia duchowości wynika jej zwią-

zek z wartościami moralnymi oraz ludzkimi postawami alio- i socjocentrycznymi, dlatego ważne jest podjęcie współpracy uczonych, których dwa uzupełniające się nawzajem zapatrywania na problem kultury duchowej pomogą stworzyć obraz jej aktualnego stanu we współczesnej polszczyźnie i niemieczyźnie, najnowszej literaturze obu narodów oraz kulturze – dzięki niej bowiem, jak wielokrotnie przekonywał św. Jan Paweł II, narody trwają w swej duchowej substancji, duchowej tożsamości.

Zapraszamy społecznie zaangażowanych językoznawców, teolingwistów, reprezentantów lingwistyki aksjologicznej i kulturowej, badaczy literatury – w tym literatury *sacrum*, uczonych teologów, filozofów, znawców i pedagogów kultury oraz pedagogów międzykulturowych, by poddać analizie naukowej m. in. następujące zagadnienia:

- Najnowsze koncepcje etyki i kultury języka obejmujące kontekst komunikacji, zagadnienia pragmatyki, zasady dialogu.
- Słownictwo etyczne Polaków i Niemców.
- Polski a niemiecki sposób mówienia o *sacrum*.
- Manipulacja językowa w mediach.
- Miejsce wartości w językowym obrazie świata Polaków i Niemców.
- Problem sekularyzacji leksyki polskiej i niemieckiej m.in. w ujęciu konfrontatywnym.
- Warstwa biblijna w polskiej i niemieckiej frazeologii w kontekście translacyjnym, stylistyczno-językowym, kulturowym, literackim.
- Współczesna literatura Polaków i Niemców jako łącznik między *sacrum* i *profanum*.
- Życie duchowe współczesnych Polaków i Niemców (kontekst psychologiczny i religijny).
- Pozareligijne wymiary duchowości.
- Stan czytelnictwa nad Wisłą i Sprewą.
- Rzeczywistość sukcesu a świat wartości.

Jesteśmy również otwarci na inne propozycje referatów, które wpisywałyby się w obszar tematyczny konferencji. Do 31 grudnia 2014 roku czekamy na tematy wystąpień i abstrakty.

Zgłoszenia prosimy przysyłać na adres: [kulturaduchowa\[at\]uwmm.edu.pl](mailto:kulturaduchowa[at]uwmm.edu.pl) [...]. Planujemy publikację tomu pokonferencyjnego, w którym zamieścimy pozytywnie zrecenzowane referaty. [...] Cieszymy się na wspólne spotkanie z Państwem!

Komitety organizacyjny:
dr Tomasz Żurawlew, dr Aneta Jachimowicz

[Materiał archiwalny]

The title in English:

Spiritual Culture in Language and in Text

Abstract (Summary) in Polish / Abstrakt (Streszczenie) po polsku:

Tekst jest zaproszeniem na międzynarodową konferencję zatytułowaną *Kultura duchowa w języku i tekście*, która ma miejsce w Olsztynie w Polsce w 2015 roku. Wydarzenie to poświęcone jest dyskusji duchowego wymiaru współczesnej kultury, szczególnie w Polsce i Niemczech.

Słowa kluczowe po polsku / Key words in Polish:

duchowość, język, tekst, kultura współczesna, tradycja, chrześcijaństwo,

Abstract in English:

The text is an invitation for the international conference entitled *Spiritual culture in language and in text*, that is to take place in Olsztyn in Poland 2015. This event is dedicated to a discussion of spiritual dimensions of contemporary culture, especially in Poland and in Germany.

Key words in English:

spirituality, language, text, contemporary culture, tradition, Christianity,

Bibliography

Żurawlew Tomasz, Jachimowicz Aneta, *Kultura duchowa w języku i tekście* [zaproszenie e-mailowe wysłane z adresu poczty elektronicznej: E-mail: kulturaduchowa@uw.edu.pl] [w elektronicznych zbiorach redakcji]

Netography / Netografia:

Kultura duchowa w języku i tekście [tekst zaproszenia na konferencję naukową w Olsztynie] http://www.sgp.edu.pl/media/CFP_KULTURA_DUCHOWA.pdf [Dostęp: 30.11.2014]

Information about the Author:

Information about the Author in English:

Tomasz Żurawlew, a German philologist, linguist, an organizer of cultural activities, with a Ph.D. in humanities (in the field of linguistics). He graduated from the Faculty of Humanities of the University of Warmia and Mazury in Olsztyn in 2002, having written an M. A. thesis entitled *Transformationen in der Übertragung der ausgewählten Grimms Märchen ins Polnische* [Transformations in the translation of selected folk fairy tales of the Grimm Brothers into Polish]. On the basis of the dissertation entitled *Poetyka ironii w twórczości Wisławy Szymborskiej w oryginale oraz na przekładach Karla Dedeciusa* [Poetics of irony in the work of Wisława Szymborska in the original and in the translations of Karl Dedecius] he received a Ph. D. degree from the Faculty of Philology and History at the University of Gdańsk in 2008. He is a specialist in the theory of artistic translation, axiological linguistics, theolinguistics and lexical linguistics. He was an assistant in German philology at Olecko College (2002-2007). Since 2008 he has been a lecturer in the Department of German Philology of the University of Warmia and Mazury in Olsztyn. In 2008-2011 he worked as a lecturer in the Pomeranian Higher School of Humanities in Gdynia. He was a co-founder of and a teacher in the Holy Family Secondary School in Olsztyn (since 2011). He published, among others, *Sacrum-Przekład-Recepcja. O niemieckojęzycznym tłumaczeniu „Tryptyku Rzymskiego” Jana Pawła II* [Sacrum – translation – reception. On the German translation of John Paul II's Roman Triptych], „Orbis Linguarum” (2014, no. 40).

[English translation by Teresa Bela]

Information about the Author in German /

Information über den Autor auf Deutsch /

Informacja o autorze po niemiecku:

Tomasz Żurawlew, Doktor der Geisteswissenschaften im Bereich der Sprachwissenschaft, Germanist und Linguist, Kulturanimateur. Das Germanistikstudium schloss er an der Fakultät für Geisteswissenschaften der Warmia- und Mazury- Universität in Olsztyn ab (Magisterarbeit: *Transformationen in der Übertragung ausgewählter Märchen Grimms ins Polnische*. Er promovierte 2008 an der Universität Gdańsk anhand der Dissertation *Zur Poetik der Ironie im Schaffen von Wisława Szymborska: Original und Übersetzung von Karl Dedecius*. Zu seinen aktuellen Forschungsgebieten gehören Literaturübersetzung, Sprachaxiologie, Theolinguistik und lexikalische Semantik. Bis 2008 war er Dozent an der Fakultät für Germanistik der Hochschule in Olecko (Wszelchnica Mazurska), in den Jahren 2008-2011 an der Pommerschen Hochschule für Humanistik in Gdynia. Seit 2008 arbeitet er als Dozent am Lehrstuhl für Germanistik an der Warmia- und Mazury-Universität in Olsztyn. Mitbegründer und Lehrer der Katholischen Oberschule St. Familie in Olsztyn (seit 2011). Letztens publizierte er u.a.: *Sacrum - Przekład - Recepcja. O niemieckojęzycznym tłumaczeniu „Tryptyku Rzymskiego” Jana Pawła II*, „Orbis Linguarum” (2014, Nr 40) [*Sacrum - Übersetzung - Rezeption. Zur deutschsprachigen Übersetzung des “Römischen Triptichons” Johannes Paul des II*, in: “Orbis Linguarum” (2014, Nr 40)].

Informacja o autorze po polsku / Information about the Author in Polish:

Tomasz Żurawlew, dr, PhD, doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, germanista, językoznawca, animator kultury. Studia filologii germańskiej ukończył na Wydziale Humanistycznym

Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie – pracą magisterską pt. *Transformationen in der Übertragung der ausgewählten Grimms Volksmärchen ins Polnische* [Transformacje w przekładzie wybranych baśni ludowych braci Grimm na język polski] (2002). Na podstawie rozprawy pt. *Poetyka ironii w twórczości Wisławy Szymborskiej w oryginale oraz przekładach Karla Dedeciusa* uzyskał stopień doktora na Wydziale Filologiczno-Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego (2008). Specjalista w obszarze teorii przekładu artystycznego, lingwistyki aksjologicznej, teolingwistyki oraz semantyki leksykalnej. Był asystentem na kierunku filologii germańskiej we Wszechnicy Mazurskiej w Olecku (2002-2007). Pracuje jako adiunkt w Katedrze Filologii Germańskiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (od 2008). W latach 2008-2011 był zatrudniony jako wykładowca w Pomorskiej Wyższej Szkole Humanistycznej w Gdyni. Współtwórca i nauczyciel Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego imienia Świętej Rodziny w Olsztynie (od 2011). Opublikował między innymi *Sacrum – Przekład – Recepta. O niemieckojęzycznym tłumaczeniu „Tryptyku Rzymskiego” Jana Pawła II*, „Orbis Linguarum” (2014, nr 40).

Informace o autorovi v češtině / Information about the Author in Czech:

Tomasz Żurawlew, dr, PhD, doktor humanitních věd v oblasti jazykovědy, germanista, jazykovědec, animátor kultury. Vystudoval germanistiku na Fakultě humanitních věd, Varmińsko-mazurské univerzity v Olsztýnu – magisterská práce *Transformationen in der Übertragung der ausgewählten Grimms Volksmärchen ins Polnische* („Transformace v překlady vybraných lidových pohádek bratří Grimmů do polštiny“, 2002). Na základě disertace *Poetyka ironii w twórczości Wisławy Szymborskiej w oryginale oraz przekładach Karla Dedeciusa* („Poetika ironie v tvorbě Wisławy Szymborské v originále a překladech Karla Dedeciuse“) obhájil doktorát na Filologicko-historické fakultě Gdańské univerzity (2008). Specializuje se v oblasti teorie uměleckého překladu, axiologické lingvistiky, teologické lingvistiky a lexikální sémantiky. Byl asistentem oboru germánské filologie na Mazurské univerzitě v Olecku (2002–2007). Pracuje jako adjunkt na katedře germanistiky Varmińsko-mazurské univerzity (od r. 2008). V letech 2008–2011 působil jako přednášející na Pomorské vyšší humanitní škole v Gdyni. Spoluzakladatel a učitel Katolického všeobecně vzdělávacího lycea Svaté rodiny v Olsztýnu (od r. 2011). Vydal mimo jiné *Sacrum – Przekład – Recepta. O niemieckojęzycznym tłumaczeniu „Tryptyku Rzymskiego” Jana Pawła II*, („Sacrum – překlad – recepte. O překlady Římského triptychu Jana Pavla II. do němčiny“, *Orbis Linguarum*, 2014, č. 40).

[Český překlad: Libor Martinek]

Informácie o autoroch v slovenčine / Information about the Authors in Slovak:

Tomasz Żurawlew, dr, PhD., doktor humanitných vied v oblasti jazykovedy, germanista, jazykovědec, animátor kultúry. Vyštudoval germanistiku na Fakulte humanitných vied, Varmińsko-mazurskej univerzity v Olsztýne – magisterská práca *Transformationen in der Übertragung der ausgewählten Grimms Volksmärchen ins Polnische* („Transformácia v preklade vybraných ľudových rozprávok bratov Grimmovcov do poľštiny“, 2002). Na základe disertácie *Poetyka ironii w twórczości Wisławy Szymborskiej w oryginale oraz przekładach Karla Dedeciusa* („Poetika ironie v tvorbe Wisławy Szymborskej v originále a prekladoch Karla Dedeciuse“) obhájil doktorát na Filologicko-historickej fakulte Gdanskej univerzity (2008). Špecializuje sa na oblasť teórie umeleckého prekladu, axiologickej lingvistiky, teologickej lingvistiky a lexikálnej sémantiky. Bol asistentom v odbore germánskej filológie na Mazurskej univerzite v Olecku (2002 – 2007). Pracuje ako odborný asistent na katedre germanistiky Varmińsko-mazurskej univerzity (od r. 2008). V rokoch 2008 – 2011 pôsobil ako prednášajúci na

Pomorskiej wyższej humanitarnej škole v Gdani. Spoluzakladatel' a učitel' Katolického všeobecnovzdělávacieho lýcea Svätej rodiny v Olštýne (od r. 2011). Vydal okrem iného *Sacrum – Przekład – Recepcja. O niemieckojęzycznym tłumaczeniu „Tryptyku Rzymskiego” Jana Pawła II*, („Sacrum – przekład – recepcja. O preklade Rímskeho triptychu Jána Pavla II. do nemčiny“, *Orbis Linguarum*, 2014, č. 40).

[Slovenský preklad: Ivica Hajdučeková]

Информация об авторах по-русски / Information about the Authors in Russian:

Томаш Журавлев, доктор философии (PhD), доктор гуманитарных наук в сфере языкознания, германист. Языковед, аниматор культуры. Закончил изучение германистики на гуманитарном отделении Варминьско-Мазурского Университета в Ольштыне; магистерская диссертация *Transformationen in der Übertragung der ausgewählten Grimms Volksmärchen ins Polnische* [«Трансформации в польском переводе избранных сказок братьев Гримм»] (2002). После защиты диссертации *Poetyka ironii w twórczości Wisławy Szymborskiej w oryginalne oraz przekładach Karla Dedeciusa* [«Поэтика иронии в оригинальном творчестве Виславы Шимборской и в переводах Карла Дедещуса»] на историко-филологическом отделении Гданьского Университета получил докторскую степень (2008). Специалист в области теории художественного перевода, аксиологической лингвистики, теолингвистики и лексической семантики. Был ассистентом специализации «германская филология» во Вшехнице Мазурской в Олещо (2002-2007). В данное время занимает должность адъюнкта на кафедре германской филологии Варминьско-Мазурского Университета (с 2008 г.). В 2008-2011 гг. преподавал в Поморской Высшей Гуманитарной Школе в Гдыне. Один из основателей и наставников Католического общеобразовательного лицея имени Святой Семьи в Ольштыне (с 2011). Опубликовал, среди прочего, *Sacrum – Przekład – Recepcja. O niemieckojęzycznym tłumaczeniu „Tryptyku Rzymskiego” Jana Pawła II* [«Сакрум – перевод – рецепция. О переводах Римского триптиха Иоанна Павла II на немецкий язык»] („*Orbis Linguarum*”, 2014, nr 40).

[Русский перевод: Надежда Георгиевна Колошук]

Інформація про авторів / Довідка про авторів українською мовою / Information about the Authors in Ukrainian:

Томаш Журавлев, доктор філософії (PhD), доктор гуманітарних наук у сфері мовознавства. Германіст-мовознавець, аніматор культури. Германістські філологічні студії завершив на гуманітарному відділенні Вармінсько-Мазурського Університету в Ольштині магістерською працею *Transformationen in der Übertragung der ausgewählten Grimms Volksmärchen ins Polnische* [«Трансформації в польському перекладі вибраних казок братів Грімм»] (2002). На підставі захисту дисертації *Poetyka ironii w twórczości Wisławy Szymborskiej w oryginalne oraz przekładach Karla Dedeciusa* [«Поетика іронії в оригінальній творчості Віслави Шимборської та в перекладах Карла Дедещуса»] на історико-філологічному відділенні Гданського Університету отримав докторський ступінь (2008). Спеціаліст у царині теорії художнього перекладу, аксіологічної лінгвістики, теолінгвістики та лексичної семантики. Був асистентом спеціалізації з германської філології у Вшехниці Мазурській в Олещо (2002-2007). Обіймає посаду ад'юнкта на кафедрі германської філології Вармінсько-Мазурського Університету (із 2008 р.). У 2008-2011 рр. викладав у Поморській Вищій Гуманітарній Школі в Гдині. Один із засновників та наставників Католицького загальноосвітнього лицею імені Святої Родини в Ольштині (із

2011-го). Опублікував, між іншим, *Sacrum – Przekład – Recepcja. O niemieckojęzycznym tłumaczeniu „Tytułu Rzymskiego” Jana Pawła II* [«Сакрум – переклад – рецепція. Про німецькомовні переклади 'Римського триптиха' Яна Павла II»] („Orbis Linguarum”, 2014, nr 40).

[Український переклад Надія Георгіївна Колошук]